

Izbrane izkušnje izvedbe
infrastrukturnega programa v preteklosti
in
trajnostna izvedba ter upravljanje infrastrukture v
prihodnosti

dr. Dejan Makovšek, ITF at the OECD
UL FA, Ljubljana, 6. februar 2015

Omejitev odgovornost

Vsa morebitna mnenja (in napake) v okviru te predstavitve so moja lastna in ne odražajo nujno mnenj ali pogledov ITF at the OECD.

International Transport Forum at the OECD

- ▶ **Meddržavna organizacija** s 54 državami članicami, osredotočena na promet in vse povezane vidike, del OECD
- ▶ **Raziskovalna organizacija** za vprašanja prometne politike
- ▶ **Letno srečanje - ITF Summit** of Ministers (Leipzig)

Kaj počne ITF

- Vodi mednarodne delovne skupine.
- Prireja okrogle mize o znanstvenih in strokovnih vprašanjih.
- Izvaja svetovalne projekte za države članice.
- Sodeluje z drugimi OECD direktorati.
- Vodi Corporate Partnership Board (trenutno 15 globalnih korporacij)
- Izvaja lastne raziskave.

Nedavni primeri poročil ITF...

 International
Transport Forum

Major Transport Infrastructure Projects and Economic Development

 154

Roundtable Report

 OECD

 International
Transport Forum

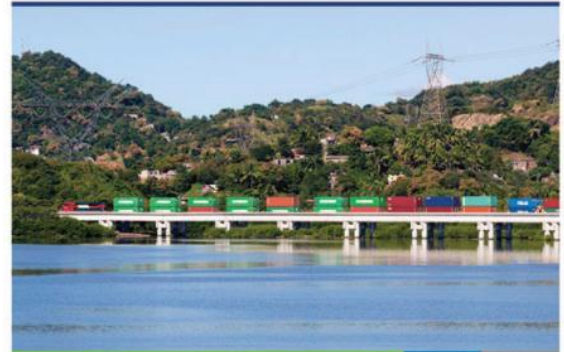

Competition and connectivity impacts of expanding airport capacity: Gatwick and Heathrow

 Country-Specific Policy Analysis

 OECD

 International
Transport Forum

Freight Railway Development in Mexico

 Country-Specific Policy Analysis

 OECD

Izbrane izkušnje izvedbe infrastrukturnega programa v preteklosti – NPIA (I)

Morebiti niste vedeli, da:

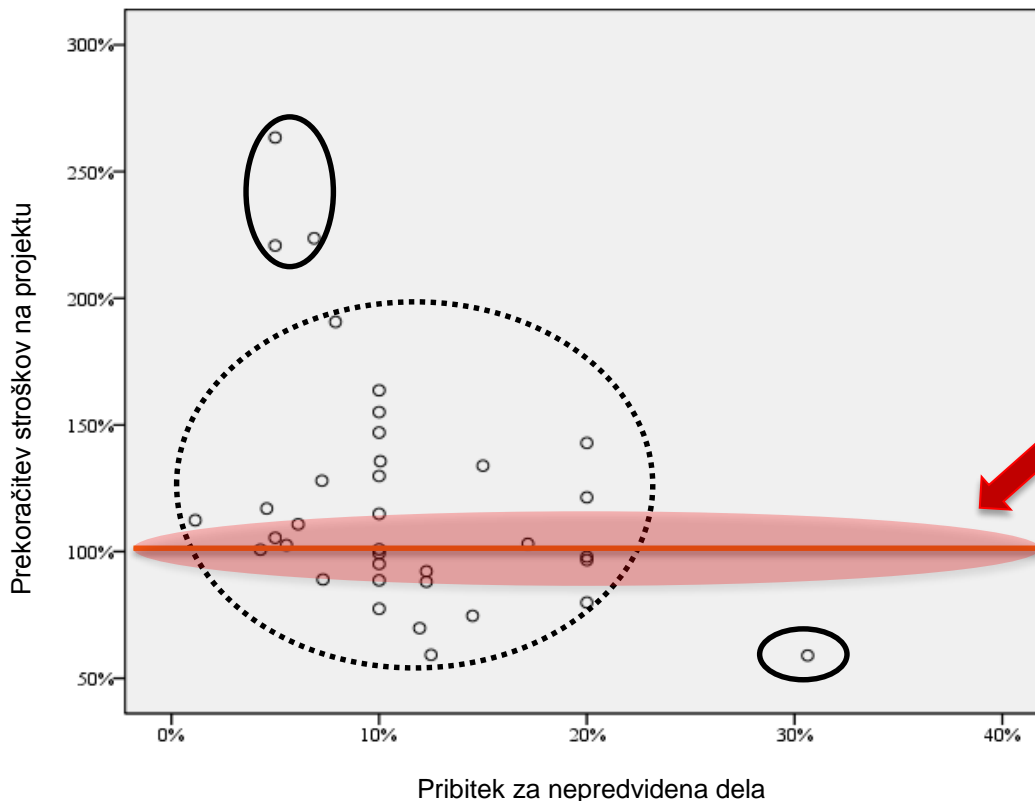
- je bila leta 2009 zaključena edina mednarodno primerljiva raziskava, ki jo Slovenci imamo s področja natančnosti ocenjevanja stroškov infrastrukturnih investicij;
- se je omenjena raziskava ukvarjala z natančnostjo ocene v trenutku, ko investicija formalno dobi zeleno luč za izvedbo (investicijski program);
- da so **v povprečju** v obdobju 1995 – 2007 projekti stali 19 % več kot je bilo ocenjeno, čeprav je znotraj obdobja nihanje napak veliko;
- da je sistematična napaka v obsegu „zgolj“ 19 % splet srečnega naključja in nenamerne strokovne zmote v postopku ocenjevanja;
- iz analize stroškov in koristi (CBA) izhajajo napačni rezultati, če jo polnimo z „napačnimi“ ocenami stroškov in koristi;
- potem izvajamo napačne projekte, če naše odločitve temeljijo na napačnih informacijah.

Izbrane izkušnje izvedbe infrastrukturnega programa v preteklosti – NPIA (II)

Morebiti tudi niste vedeli, da:

- v primeru NPIA analizi in upravljanju projektnih tveganj nismo posvečali posebne pozornosti.

Če bi bila tveganja
ustrezno ocenjena!

Izbrane izkušnje izvedbe infrastrukturnega programa v preteklosti – NPIA (III)

V razmislek:

- v omenjeni raziskavi so ovrženi argumenti („češka“ študija, primerjava cen S. Škulja), da avtocestni program kljub koluziji ni bil predrag;
- napačni so tudi argumenti, da bi lahko DARS z limiti cen v preteklosti kakorkoli pomembno omejil učinke dogovarjanja ponudnikov;
- daljši obstoj koluzije (dogovarjanje) neposredno vodi v „predrago“ izvedbo – ne da pa se oceniti, v kakšni meri;
- edina obramba pred koluzijo je konkurenca in kompetentni organi za njeno varovanje;
- Slovenija je premajhna, da bi sama zagotovila konkurenco za izvedbo velikih infrastrukturnih projektov;
- tuj konkurent v gradbeništvu ≠ popolna ekspatriacija multiplikativnih učinkov projekta.

Kaj smo se iz preteklosti naučili?

Zakaj bi pričakovali, da bo pri bodočih infrastrukturnih projektih drugače:

- **TRANSPARENTNOST:** Kje so domače strani pričakovanih infrastrukturnih projektov z objavljenimi investicijskimi programi, organizacijsko strukturo vodenja projekta, ažurnimi ključnimi indikatorji uspešnosti projekta in drugo relevantno dokumentacijo?
- **ANALIZA in OBVLADOVANJE TVEGANJ:** Ali je bila izvedena analiza natančnosti ocenjevanja stroškov in koristi preteklih projektov v sektorju; ali je bila izvedena poglobljena analiza tveganj v skladu z dobro prakso v najrazvitejših državah; ali bodo dela oddana preko sodobnih pogodbenih struktur z delitvijo tveganj z izvajalcem...?
- **NEODVISNI PREGLED:** Ali MF naroča neodvisne recenzije investicijskih programov večjih projektov, preden sprejme njihovo financiranje?
-

Širša perspektiva - trajnostna izvedba ter upravljanje infrastrukture

Izziv ni samo izbor „pravih“ investicij:

- kakšne so spodbude za optimizacijo stroškov življenjskega cikla projekta – uporaba najcenejših materialov in tehnologije vodi k višjim stroškom vzdrževanja in upravljanja;
- kakšne so spodbude za učinkovito upravljanje infrastrukture v obdobju obratovanja...
 - „SUSTAINABILITY“ v kontekstu infrastrukture je celovit pristop k njenemu načrtovanju, izvedbi in upravljanju infrastrukture.
 - Večina naših infrastrukturnih sistemov ni zastavljena dolgoročno vzdržno – kakšno infrastrukturo bomo zapustili našim otrokom!

Priporočeno branje:

Makovšek, D., Logožar, K. (2014b). A Vision of the Policy Concerning the Financing and Management of Physical Infrastructure in Network industries in Slovenia. International Public Administration Review, Vol. XII, No. 1, 25-46.

Več o povedanem najdete v virih spodaj

- Makovšek, D. (2009). Analiza stroškovne učinkovitosti investicij v cestno infrastrukturo v Sloveniji. Doktorska disertacija. Ekonomsko-poslovna fakulteta. Maribor.
- Makovšek, D., Tominc, P., & Logožar, K. (2012). A cost performance analysis of transport infrastructure construction in Slovenia. *Transportation*, 39(1), 197-214.
- Makovšek, D. (2014a). Systematic construction risk, cost estimation mechanism and unit price movements. *Transport Policy*, 35, 135-145.
- Makovšek, D., Logožar, K. (2014b). A Vision of the Policy Concerning the Financing and Management of Physical Infrastructure in Network industries in Slovenia. *International Public Administration Review*, Vol. XII, No. 1, 25-46.
- Makovšek, D. (2014c). Zakaj je treba privatizirati Dars in Slovenske železnice. Finance [24.11.2014]. Dosegljivo na: <http://izvozniki.finance.si/8813383/Zakaj-je-treba-privatizirati-Dars-in-Slovenske-%C5%BEEleznice>
- Makovšek, D. (2013). Nostalgije za slovenskimi gradbenimi velikani in nacionalni interes. Finance [20.5.2013]. Dosegljivo na: <http://www.finance.si/8340590>

Hvala za pozornost!

